

Bible kralická a Kralice

http://cs.wikipedia.org/wiki/Bible_kralick%C3%A1

Bible kralická je českou tištěnou biblí, kterou z původních biblických jazyků (hebrejštiny, aramejštiny a řečtiny) přeložili překladatelé a teologové Jednoty bratrské. Svůj název dostala podle místa vytištění, kterým byly jihomoravské Kralice. Je to první český překlad bible z původních jazyků, nikoli z latinské Vulgáty.

Okolnosti vzniku tiskárny

Bratři kladli od počátku své činnosti velký důraz na literární činnost svých členů a proto ocenili význam knihtisku velmi záhy. Jejich tisky vynikají vysokou typografickou úrovní. Protože Jednota bratrská byla zakázaným náboženským uskupením, také jejich tiskárna působila tajně. Z důvodu utajení se ve vydaných knihách nepoužívalo označení místa tisku, jen krycí označení *in insula hortensi* pro své umístění v zahradách. Tajná bratrská tiskárna byla nejprve (od r. 1503) v Litomyšli, od roku 1518 v Mladé Boleslavi. Ve druhé polovině století (od r. 1562) pak v Ivančicích u Brna a od roku 1578 na tvrzi v Kralicích pod patronátem Jana ze Žerotína, který sídlil v blízké Náměšti. Ve dvou posledních místech působil významný bratrský tiskař Zachariáš Šolín.

Blahoslavův překlad Nového zákona

Iniciátorem překladu byl bratrský biskup Jan Blahoslav, který jako první navázal na erasmovskou tradici a snahu přeložit Písmo z původních jazyků. Sám přeložil Nový zákon podle vydání Theodora Bezy, který byl opatřen i latinským překladem. Jan Blahoslav se řídil především Bezovým latinským textem, ale značně přihlížel i k řeckému originálu. Tento překlad Nového zákona vyšel celkem dvakrát:

- 1) *Nový zákon (z jazyku řeckého) vnově do češtiny přeložený Léta Páně 1564* v Ivančicích
- 2) *Nový zákon vnově do češtiny přeložený, secunda editio diligenter recognita anno 1568* (překlad latiny: „druhé vydání pečlivě přehlédnuté v roce 1568“).

Jan Blahoslav začal také používat rozsáhlé komentáře, včetně odkazů na příbuzná biblická místa, překladových variant a někdy i přímo výklad exegetický. Sám Blahoslav měl v úmyslu přeložit i Starý zákon, ale než se tohoto úkolu stačil ujmout, zastihla ho smrt.

"Šestidílka"

První vydání Kralické bible vyšlo v šesti svazcích, proto se často označuje jménem „šestidílka“. Rozdělení textu do šesti svazků bylo způsobeno tím, že se nejednalo jen o biblický text, ale i o rozsáhlé komentáře po stranách, díky kterým se text značně rozšířil. Komentáře a vsuvky byly následujícího druhu:

- Menším písmem slova dodaná z jiných překladů nebo nově, pro lepší srozumitelnost textu.
- Na horním okraji se nacházel název knihy, nadpisy byly velké, vybavené ozdobnou iniciálou.
- Po stranách textu se nacházel komentář, oddělený od samotného biblického textu tenkou linkou.
- Každá kniha byla opatřena sumářem, menší sumáře měly také všechny kapitoly.
- Odkazy na paralelní biblická místa
- Výkladový komentář obsahující různé varianty pocházející z různých překladů hebrejského, řeckého či jiného, blíže neoznačeného textu. Obsahoval také reálie, užitečné k pochopení biblického textu.

V Kralické bibli se poprvé v českém prostředí objevuje dělení kapitol na verše (podle vzoru Roberta Stephana z roku 1551).

Další vydání

V roce [1596](#) vyšla Kralická bible znovu, tentokrát v jednosvazkovém vydání bez výkladového aparátu, jen s rejstříkem starozákonních citátů v Novém zákoně, s výkladem cizích jmen a s rejstříkem liturgických čtení na celý rok. Revizi měli na starosti Samuel Sušický, Adam Felin, Mikuláš Albrecht z Kaménka a Jiří Strejc. Rejstříky zhotovené dříve Janem Aquinem zrevidoval Samuel Sušický a Jan Albín. V témže roce vyšel samostatně i kapesní Nový zákon.

O výtvarnou stránku tohoto jednosvazkového vydání se postaral Václav Elam, který později vedl celou kralickou tiskárnu a bratrský sbor.

V roce [1613](#) byla jednosvazková Kralická bible vydána znovu, opět po předcházející revizi; též bez poznámkového aparátu. Byla vydána proto, že se již nedostávalo pro velký zájem knih z předchozího vydání, ale i proto, že bylo potřeba vydat bibli v poněkud větším a čitelnějším formátu, než byla předchozí jednosvazková Bible kralická.

Text v různých vydáních Kralické bible se pozvolna měnil. Bylo to proto, že se neustále měnila a zdokonalovala předloha, kterou měli překladatelé a revizoři k dispozici. Své prameny a předlohy však překladatelé většinou neuvádějí. Jen u pátého dílu (apokryfů) je udána [Antverpská polyglota](#) z

roku [1572](#) a pro knihy Ezdrášovy řecká bible vytištěná v Basileji v roce [1545](#).

Další vydání Kralické bible se řídila třetím autentickým vydáním z roku [1613](#):

- [1722](#) v Halle nad Sálou (za přispění [pietistů](#));
- [1745](#) s mnoha tiskovými chybami;
- [1766](#) verze se opírá o vydání v roce 1722 a je srovnávána s první a třetí autentickou verzí;
- [1787](#) v exilu v Bratislavě;
- [1808](#) Palkovičovo bratislavské vydání, přetiskující text z roku 1766 s několika změnami;
- [1863](#) *Biblia sacra, to jest Biblí svaté k tisícileté jubilejní slavnosti obrácení Slovanův na víru křesťanskou* od Josefa Růžičky v Praze. Základem pro toto vydání byla Bible kralická z roku 1613.

První, šestidílná verze Kralické bible, byla znovu vydána v roce [1995](#) v německém [Paderbornu](#) u firmy Schoningh.

Kralice nad Oslavou

Z Wikipedie, otevřené encyklopedie

Skočit na: [Navigace](#), [Hledání](#)

Kralice nad Oslavou

Památník Bible kralické

znakvlajka

status:

[obec](#)

[Wikimedia Commons](#) nabízí obrázky, zvuky či videa k tématu

[Kralice nad Oslavou](#)

Kralice nad Oslavou (česky do roku 1900 *Králíce*, do roku 1960 pouze *Kralice*; německy *Kralitz*^[1]) jsou [obec](#) ležící na východ od okresního města [Třebíče](#). Obec od roku [1960](#) sestává ze dvou částí – Kralic nad Oslavou a [Horních Lhotic](#).^[1] Obec leží na hlavní [silnici](#) mezi [Brnem](#) a [Třebíčí](#) na [železniční trati Brno–Jihlava](#). Je součástí [Mikroregionu Chvojnice](#).

Historie

První písemná zmínka o obci pochází z roku [1310](#).

V této obci stávala poblíž kostela tvrz, která v letech [1578–1622](#) skrývala tajnou tiskárnu Českých bratří založenou biskupem [Jednoty bratrské Janem Blahoslavem](#). Tvrz zanikla za [třicetileté války](#) a bratrská tradice byla následně smazána tak dokonale, že i na konci [19. století](#) jen málokdo věděl, kde vznikala památná [Bible kralická](#), jež má v historii českého národa i jeho jazyka významné místo.

Součástí obce byly i obce [Lesní Jakubov](#) (do roku [1879](#)) a Horní Lhotice (do roku 1879 a od roku 1960). Mezi lety 1949 - 1960 byla obec začleněna do [okresu Velká Bíteš](#).^[1] Od roku 1932 bylo v obci kino, od roku 1948 je v obci pošta. V obci byly zakládány spolky, čtenářský spolek byl

NUTS 5 (obec):	CZ0634 590941
kraj (NUTS 3):	Vysočina (CZ063)
okres (NUTS 4):	Třebíč (CZ0634)
obec s rozšířenou působností:	Náměšť nad Oslavou
pověřená obec:	
historická země:	Morava
katastrální výměra:	13,4833 km²
počet obyvatel:	966 (29. 5. 2009)
zeměpisná šířka:	49° 11' 51
zeměpisná délka:	16° 12' 13
nadmořská výška:	412 m
PSČ:	675 73
zákl. sídelní jednotky:	2
části obce:	2
katastrální území:	2
adresa obecního úřadu:	Obecní úřad Kralice nad Oslavou 78 675 73 Kralice nad Oslavou
starosta / starostka:	Ing. Emil Dračka
Ofic. web OÚ:	http://www.kralicenosl.cz/
E-mail:	kralice@volny.cz
	
 Kralice nad Oslavou Kralice nad Oslavou, Česko	
 Zdroje k infoboxu a částem obce	

založen v roce [1898](#), hasiči v roce [1899](#), [Národní jednoty](#) v roce [1906](#), agrární dorost v roce [1910](#), dělnický spolek v roce [1911](#), [Sokol](#), [Federovaná dělnická tělocvičná jednota](#) a [Domovina](#) v roce [1924](#).^[1]

Od [21. června 1999](#) obec užívá znak a vlajku.

Vývoj počtu obyvatel Kralic nad Oslavou^[3]

Rok	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001
Počet obyvatel	804	803	890	951	921	873	$\frac{100}{3}$	942	$\frac{100}{4}$	873	828	824	865

Zajímavosti a pamětihodnosti

- památník Bible kralické a bratrské tiskárny (zbytky tvrze)
- kostel svatého Martina z roku 1580^[1]
- Náměšťská obora – chov daňků, kulturní a přírodní památka, evropsky významná lokalita, letohrádek
- údolí Oslavy a Chvojnice